

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Пушкіна О.В.

«14» травня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Гармонізація національного законодавства України та права
Європейського Союзу»

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Рівень вищої освіти.....	Третій (Освітньо-науковий)
Освітньо-наукова програма	Право
Статус	фахова
Загальний обсяг	6 кредитів ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	5-6 чверть
Мова викладання	Українська

Викладач: проф. Потіп М.М.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Гармонізація національного законодавства України та права ЕС» для здобувачів ступеня доктор філософії зі спеціальності D8 «Право» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. цивіл., господар. та еколог. права. Д. : НТУ «ДП», 2026. 13 с.

Розробник: Потіп М.М.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час вивчення навчальної дисципліни «Гармонізація національного законодавства України та права ЕС» у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності D8 «Право» (протокол № 6 від 14.05.2026).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	Ошибка! Закладка не определена.
5.1 Шкали	6
5.2 Засоби та процедури	6
5.3 Критерії	7
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	8
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	5

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності D8 «Право» здійснено розподіл програмних результатів навчання (РН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни «Гармонізація національного законодавства України та права ЄС» віднесено такі результати навчання:

РН9	Використовувати засвоєні знання для розв'язання нетипових ситуацій, що виникають під час наукової діяльності, а також організувати свою діяльність на основі певного алгоритму; здійснювати самостійні наукові дослідження в сфері права
РН10	Здійснювати критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей в галузі права, сучасних методів досліджень юридичних процесів і явищ
РН11	Продувати нові ідеї, гіпотези, конструкції та правові категорії як системоутворюючі елементи суспільних відносин
РН12	Вирішувати колізійні науково-теоретичні та практичні питання гармонізації національного законодавства України та права ЄС
РН13	Розуміти теоретичні та практичні проблеми правозастосування та правореалізації, а також засади доступу до правосуддя як цілі сталого розвитку України

Метою дисципліни є: опанування здобувачами знань у галузі права, яке регулює суспільні відносини у сфері організаційно-правової системи функціонування, специфіки дії права ЄС, співвідношення права ЄС та внутрішньодержавного права держав-членів ЄС та третіх країн; по-друге, вивчення і аналіз двосторонніх договорів між ЄС та Україною в контексті реалізації євро інтеграційного курсу нашої держави.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН9	ДРН 1	Спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі розробки й дослідження суспільно-правових явищ, процесів та актів правозастосування та правореалізації в цілому, і зокрема, у сфері регулювання суспільних відносин задля забезпечення реалізації стратегії сталого розвитку України
РН10	ДРН 2	Вдосконалення практичних навичок відповідно до обраного напрямку наукового дослідження щодо теоретичних основ складових елементів права, їх правової природи, методології, функцій, принципів, структури, форм реалізації цілей Сталого розвитку України
РН11	ДРН 3	Здатність до самостійного аналізу практики

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
		застосування нормативно-правових актів для виявлення проблем правового регулювання суспільних правовідносин та надання рекомендацій щодо їх вирішення проблем реалізації цілей Сталого розвитку України
РН12	ДРН 4	Вирішувати публічно-правові та приватно-правові спори як складової стратегії сталого розвитку
РН13	ДРН 5	Вирішувати колізійні науково-теоретичні та практичні питання гармонізації національного законодавства України та права ЄС у розрізі реалізації цілей Сталого розвитку України

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	82	48	30	-	-	8	70
практичні	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	58	32	30	-	-	8	70
контрольні заходи	40	10	30	-	-	4	20
РАЗОМ	180	90	90	-	-	20	160

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	42
ДРН 1-2	1. Правове регулювання співробітництва України та ЄС	6
ДРН 1-3	2. Правові питання інтеграції України до Європейського Союзу.	6
ДРН 3-4	3. Угода про асоціацію та угода про вільну торгівлю між Україною та ЄС: загальна характеристика .	6
ДРН 4-5	4. Особливості гармонізації національного законодавства України до права Європейського Союзу	6
ДРН 1-2	5. Інституції як складова організаційного забезпечення національного законодавства України до права ЄС.	8
ДРН 1-3	6. Процедури організаційного забезпечення гармонізації національного законодавства України до права ЄС.	8
ДРН 3-4	7. Удосконалення процедурного забезпечення гармонізації національного законодавства України до права ЄС.	8
	РАЗОМ	48

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури

лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	тестування	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
індивідуальне завдання	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		тестування за бажанням здобувача
	або	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Семінарські заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і семінарських занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для рівня вищої освіти доктор філософії (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК**

	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Відповідь відмінна - правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; ♦ започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; ♦ критичний аналіз, оцінка і синтез нових та	Відповідь характеризує уміння/навички: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провалити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73

комплексних ідей	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому;	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна;	95-100
♦ використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	- логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		

♦ демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності;	95-100
або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;	- належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
♦ здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	Упевнене володіння компетенціями автономії та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономії та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономії та відповідальності незадовільний	<60

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODLE ,Teams .

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Право Європейського Союзу : підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакулєнко, Ван Елсувєге П. та ін.] ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 10-те, змінєне і допов. Харків : Право, 2024. 443 с.
2. Тетарчук І. В. Європейське право (право Європейського Союзу). К. : Центр учбової літератури, 2019. 158 с.
3. Вішняков О. К. Право Європейського Союзу. К. : Фенікс, 2013. 883 с.
4. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. В. І. Муравйова. К.: Юрінком Інтер, 2015. 704 с.

5. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз історія і засади функціонування. К.: Знання, 2012. 759 с.
6. Право Європейського Союзу: підручн. / за ред. О. К. Вишнякова. Одеса: Фенікс, 2013. 883 с.
7. Сидорук Т., Павлюк В., Малькін В. Європейська інтеграція України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л.: ПАІС, 2011. 270 с.
8. Право Європейського Союзу : основи теорії / за ред. І. В. Яковюка. Київ: Право, 2019. 360 с.
9. Скулиш Є. Д., Довгань О. Д., Солодка О. М. Європейська інтеграція України: підруч. для слухачів, курсантів та студентів ВНЗ. Київ: Наук.-вид. центр Нац. акад. СБ України, 2012. 383 с.
10. Україна та європейська інтеграція: публічно-правові аспекти: [монографія] / [Авер'янов В. Б. та ін.]; за заг. ред. В. Б. Авер'янова, С. Ф. Демченка; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Преса України, 2010. 631 с.
11. Аракелян М. Р., Василенко М. Д. Право Європейського Союзу : підручник / О. : Фенікс, 2012. 390 с.
12. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. К. : Істина, 2017. 384 с.

Додаткова

1. Барановський Ф. В. Європейська інтеграція та демократичний розвиток України: концептуальний аналіз взаємовпливу: монографія. Луганськ: Елтон-2, 2021. 407 с.
2. Право Європейського Союзу: навчальний посібник / ред.: Ж. Моне, Р. А. Петров. 5-те вид., змін. і доп. (відповідно до положень Лісабонського До. К. : Істина, 2024. 384 с.
3. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця = European integration and international cooperation: посібник / [В. А. Мандрагеля та ін.]; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Каф. глобалістики, євроінтеграції та упр. нац. безпекою. К.: НАДУ, 17 2016. 286 с.
4. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. / [О. В. Баула та ін.; наук. ред. Лютак О. М.]; Луцьк. нац. тех. ун-т. - Луцьк: РВВ Луцьк. НТУ, 2016. 326 с.
5. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: моногр. Х.: Право, 2020. 360 с.
6. Гердеген М. Європейське право: пер. з нім. / Гердеген Матіас. К.: «К. І. С.», 2018. 528 с.
7. Кашкин С.Ю. Введение в право Европейского Союза. Учебное пособие. М: Эксмо, 2005. 368 с.

-
8. Потіп М.М. Щодо трансформації правового регулювання компетенції органів місцевого самоврядування відповідно до стандартів Європейського Союзу /М.М. Потіп// Форум права 2013. - № 3. С. 463 – 469.
 9. Блінова Г.О., Потіп М.М. Теорія та практика реалізації авторського права на комп'ютерні програми у сфері землеустрою в Україні. Moderní aspekty vědy: XXVIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2023. str. 607. С. 352-380 <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-28.pdf>
 10. Blinova H.O., Potip M.M., Pidubna H.V. Certain aspects of information provision and administration of local taxes and fees. Moderní aspekty vědy: XLVIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. str. 373. P. 357- 373. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-48.pdf>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Гармонізація національного законодавства України та права ЕС»
для докторів філософії спеціальності 081 «Право»

Розробник: Потіп Микола Миколайович, доктор юридичних наук,
професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права.

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19